

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/523/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214605
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214605.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti odporkyni: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, IČO: 00 166 073, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Martin č.k. 10C/224/2012-55 zo dňa 27. augusta 2013 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie a postúpil vec Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“). Vychádzal z úvahy, že v súdnej veci je daná tzv. delená právomoc (§ 8 O.s.p.), nakoľko časovo následnej právomoci súdu rozhodovať spor (§ 7 ods. 1 O.s.p.) obligatórne predchádza právomoc iného orgánu a to na predbežné prerokovanie uplatneného nároku na náhradu škody. V prípade nesplnenia predmetnej zákonnej podmienky (predbežného prerokovania) nie je založená právomoc súdu vec prejednať a rozhodnúť.

V tejto spojitosti prvostupňový súd konštatoval, že navrhovateľ predložil len sprievodný list opatrený prezenčnou pečiatkou MS SR, z ktorého vyplynulo, že každá jednotlivá žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pozostáva zo 6 strán a jej prílohou je plnomocenstvo. Súčasťou sprievodného listu bol zoznam žiadostí o predbežné prerokovanie, ktorý pozostával zo 197 strán. V jednotlivých spisoch, na ktoré navrhovateľ vo svojich podaniach odkazuje sa žiadosť o predbežné prerokovanie uplatňovaného nároku nenachádza.

Nakoľko navrhovateľ nedoložil kópiu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, súd nemohol preskúmať, či sa predmetnou žalobou navrhovateľ domáha totožného nároku, aký uplatnil voči MS SR, a to po stránke argumentácie, dôvodov, skutkového stavu a uplatňovanej výšky. Z rovnakého dôvodu nemohol následne ustáliť, či súdu vznikla právomoc na prejednanie sporu. Poukázal na skutočnosť, že v sporovom konaní dôkazné bremeno zaťažuje prioritne navrhovateľa a to aj v smere preukázania predbežného prerokovania nároku a nadväzne preukázania základnej procesnej podmienky konania - právomoci súdu. Zároveň túto povinnosť nie je možné prenášať na odporcu.

Z opísaných skutočností okresný súd vyvodil neuznesenie dôkazného bremena navrhovateľom a nadväzne z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienok konania (nedostatku právomoci) konanie zastavil (§ 104 ods. 1 O.s.p.) a vec postúpil orgánu príslušnému na predbežné prerokovanie nároku - MS SR.

O trovách konania rozhodol v súlade s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie navrhovateľ a domáhal sa zrušenia uznesenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Napádal záver súdu o nepreukázaní predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. Predmetnú podmienku konania považoval za splnenú predložením zoznamu jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. Zopakoval, že odporca nikdy nenamietal okolnosť, že by navrhovateľ v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Vytýkal súdu, že napriek viacnásobnému označeniu dôkazu, ktorý v konaní žiadal vykonať, a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva spravodlivosti, tento dôkaz nevykonal a jeho procesný návrh odignoroval bez kvalifikovaného odôvodnenia. Uzavrel, že hoci jeden dôkaz predložil a druhý označil, súd k svojmu záveru nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybností.

Zároveň odvolateľ s poukázaním na koncepciu nezávislosti a objektívnej nestrannosti sudcu argumentuje, že v predmetnom konaní rozhodoval vylúčený sudca. Okolnosť, že krajský súd nevzhladol v navrhovateľom označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti nemožno konajúceho sudcu považovať za nestranného. Rozhodnutie krajského súdu bolo podľa odvolateľa vydané v rozpore s ustálenou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Zároveň je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR, Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávaní práva na nestranný súd.

Ako dôvodu zrušenia napadnutého rozhodnutia sa navrhovateľ dovoláva aj procesných pochybení súdu spočívajúcich v okolnosti, že konečné meritórne rozhodnutie neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že „súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.“ Takýto postup súdu, ktorý predbehol vydaním meritórneho rozhodnutia účinky právoplatného rozhodnutia o prerušení konania z dôvodu rozhodovania otázky nestrannosti sudcu, podľa odvolateľa zakladá porušenie jeho práva na súdnu ochranu a marí jeho možnosť konať pred súdom. Súd ignoroval žiadosť navrhovateľa o zrušenie nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, v dôsledku čoho sa navrhovateľ nemal možnosť vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia, sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich protitvrdení, preto došlo k „degradácii zásady kontradiktórnosti“.

Vo „väzbe“ na rozhodnutie o trovách konania poukázal na účelnosť použitia motorového vozidla s enormnou spotrebou pohonných látok.

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podali účastníci (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 212 ods. 1,2 písm. b/ O.s.p a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne.

Odvolací súd sa nezaoberal (podstatnou) časťou odvolacej argumentácie navrhovateľa nekorešpondujúcou obsahu napadnutého rozhodnutia. V tejto spojitosti zdôrazňuje svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a tomu korelujúcu zodpovednosť navrhovateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania. Zároveň nie je možné zaoberať sa prieskumom procesných situácií namietaných odvolateľom, ku ktorým v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo. V tomto kontexte sú všetky odvolacie tvrdenia o porušení práva na kontradiktórne konanie súdom, resp. odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku ignorácie žiadosti o odročenia nariadenia pojednávania, zamietnutia návrhu na prerušenie konania, vydania meritórneho rozhodnutia vydaného v neprítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa, odňatia možnosti reagovať na prednesy, tvrdenia protistrany, navrhovať dôkazy a účelnosti „priznaných“ trov konania bezpredmetné.

Nenáležitou je aj námietka o rozhodovaní veci vylúčeným sudcom. Subjektívny pocit navrhovateľa nie je v tomto smere určujúci, odhliadnuc od okolnosti, že v súdnej veci žiadne rozhodnutie krajského súdu o námietke zaujatosti (ako to uvádza odvolateľ) voči zákonnej sudkyňi neexistuje, podstatnými skutočnosťami odôvodňujúcimi irelevanciu tvrdenia odvolateľa o konaní „vylúčeného sudcu“ sú jednak explicitné (č. I. 14 spisu) vylúčenie podania námietky zaujatosti samotným navrhovateľom a zároveň vyjadrenie zákonnej sudkyne (č. I. 16 spisu), ktorá sa vo veci necítila byť zaujatá. Nadväzne v tomto štádiu nie je daný právny dôvod na posudzovanie nezaujatosti konajúceho sudcu nadriadeným súdom.

Nakoľko odvolateľ v danej súvislosti poukazuje na niektoré rozhodnutia Krajských súdov v Trnave, Nitre a Prešove o vylúčení všetkých sudcov konajúceho/okresného súdu, je potrebné upriamiť jeho pozornosť jednak na skutočnosť, že tieto rozhodnutia nie sú v predmetnej veci záväzné (§ 135, § 226 O.s.p.), ako aj na rozhodovacia prax Krajských súdov v Banskej Bystrici, Trenčíne, Košiciach, Bratislave, ktoré zhodne nevideli dôvod pre vylúčenie sudcu v okolnosti, že predmetom konania je nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva funkciu a predovšetkým na aktuálnu aplikačnú prax Najvyššieho súdu SR, ktorá sa pri zohľadnení tak subjektívneho ako aj objektívneho hľadiska (teória zdania) v prevažujúcej miere prikláňa k záveru o povinnosti ako aj požiadavke na sudcu v každej veci zachovať vecný profesionálny prístup, nadhľad, potrebnú dávku odstupu, pričom samotná skutočnosť, že predmetom konania je údajný nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonával svoju funkciu, nezakladá pomer sudcu k veci, teda dôvod pre jeho vylúčenie. Osobitosť vzťahu sudcu k štátu umožňuje sudcovi konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach týkajúcich sa štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu sudcovskej funkcie má, ako aj vo veciach týkajúcich sa súdu, na ktorom aktuálne vykonáva svoju funkciu (pozri uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Nc 54/2012, resp. 1Nc 16/2012).

Zároveň platí, že procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy a procesné úkony a rozhodovať podľa nich (rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 329/2004). Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie totiž nie je záväzok súdu rozhodovať v súlade so skutkovými a právnymi názormi účastníka konania.

Vo vzťahu k samotnému vecnému posúdeniu napadnutého rozhodnutia odvolací súd východiskovo uvádza, že sa nestotožňuje so záverom okresného súdu o existencii delenej právomoci v súdnej veci (pozri tiež Bureš/Drápal/Krčmář a kolektív, Občianský soudní řád, C.H.Beck, 2006, s. 23). Legitimáciou na autoritatívne rozhodnutie o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom disponuje výlučne všeobecný súd. Inštitút predbežného prerokovania (ako to naznačuje už jeho názov) znamená v podstate len možnosť zodpovednostného subjektu uznať nárok voči nemu uplatňovaný. Takúto možnosť má ktorýkoľvek subjekt občiansko-právnych vzťahov, s tým rozdielom, že v danom prípade došlo k inštitucionalizácii tejto možnosti zákonnou formou. Uvedenému nasvedčuje aj úprava § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v zmysle ktorého, ak poškodený na výzvu príslušného orgánu neodstráni nedostatky žiadosti o predbežné prerokovanie, príslušný orgán na takúto žiadosť neprihliada, nijako sa to však nedotýka práva poškodeného domáhať sa, za splnenia ostatných podmienok, uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde.

Nadväzne nie je možné hovoriť ani o neodstrániteľnej povahe takejto podmienky konania - predbežného prerokovania (pozri tiež R 3/1980). Procesno-právny rámec dovoľuje niekoľko alternatív postupu súdu - výzva na odstránenie vady, prerušenie konania do uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie, prerušenie konania spolu s postúpením veci orgánu príslušnému na predbežné prerokovanie.

V uvedených intenciách napokon okresný súd aj vyzval navrhovateľa na preukázanie podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. Ako už krajský súd v inej/obdobnej veci navrhovateľa konštatoval, záver súdu o nedostatku podmienky konania nemôže byť postavený len v rovine dohadov. Je nevyhnutné predložiť konzistentnú argumentáciu na vysvetlenie prečo súd nevyhovel dôkaznému návrhu navrhovateľa na preukázanie predbežného prerokovania. Preto odvolací súd (aj) s ohľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 102/2013, resp. Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 350/2009, oboch zdôrazňujúcich požiadavku komplexného, neizolovaného posudzovania odôvodnenia prvostupňového a odvolacieho rozhodnutia, nakoľko prvostupňové a dovolacie konanie tvoria celok, na obhájenie vecnej správnosti rozhodnutia okresného súdu, dopĺňa jeho argumentáciu o zvýraznenie

ústavnej zásady rovnosti. Táto má svoje konkrétne vyjadrenie aj v procesnom práve (§ 18 O.s.p.) a prejavuje sa v požiadavke zabezpečiť subjektom občiansko-právneho konania rovnaké možnosti na uplatnenie ich hmotnoprávných a procesných práv. Zároveň z prejednávacej zásady vyplýva povinnosť súdu prejednať len tvrdenia účastníkov a vyhodnotiť len dôkazy predkladané účastníkmi (s výnimkou § 120 ods. 1 veta druhá, ods. 2 O.s.p.), pričom autonómnej vôle účastníka zodpovedá jeho výsostné právo rozhodnúť, aký „procesný materiál“ súdu dodá. Neprípustnou intervenciou súdu v zmysle nahrádzania činnosti účastníka konania by došlo k neakceptovateľnej negácii zásady rovnosti.

Z tohto aspektu je potrebné konštatovať, že (opakovaná) procesná aktivita prvostupňového súdu v podobe prípisu-výzvy zo dňa 9.10.2012 (č.l. 7-10 spisu) a následne uznesenia zo dňa 23.11.2012 (č.l. 20 spisu) s náležitým odôvodnením a lehotou na odstránenie vady (doloženia žiadosti o predb. prerokovanie) pre navrhovateľa, ako aj výzvy (č.l. 51-52 spisu) zo dňa 28.6.2013 na odporcu, mimo rámca akejkoľvek pochybnosti napĺňa atribút dostatočnosti. Naopak, procesne nenáležitou je reakcia navrhovateľa, nakoľko preukázaním uplatnenia nároku u príslušného orgánu nie je predloženie všeobecného zoznamu (databázy) uplatnených nárokov, z ktorého jednoznačným spôsobom nevyplýva, že si navrhovateľ uplatnil práve konkrétny nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy ako v predmetnom sporovom konaní. Rovnako dôkazom nie je oboznámenie s obsahom spisu, dôkazom môže byť len konkrétna listina, podanie, doručenka, ktorú musí účastník označiť tak, aby bolo možné dôkaz vykonať. Je pritom nesporné, že databázu návrhov na predbežné prerokovania vytvoril sám navrhovateľ, doručoval ju odporcovi, t.j. disponoval/disponuje ňou, mohol predpokladať, že bude uplatňovať predmetné nároky aj v súdnom konaní (v rámci ktorého musí preukázať podanie návrhu na predb. prerokovanie), niet preto racionálneho dôvodu (v podobe existencie objektívnej prekážky) pre ospravedlnenie nepredloženia konkrétnej žiadosti z jeho strany. Irelevantným z tohto pohľadu ostáva, či bol návrh podaný individuálne alebo hromadne, v elektronickej alebo listinnej podobe. V každom jednotlivom prípade uplatňovania nároku z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci sa totiž jedná o individuálne podmienky, za ktorých sa nárok uplatňuje (aj keď ide o druhovo totožné nároky). Pokiaľ sa navrhovateľ domáha, aby konkrétnu žiadosť vyhľadal súd, nič nemôže brániť samotnému navrhovateľovi, aby takýto úkon vykonal sám.

Súd môže sám vyhľadať alebo vyžiadať dôkaz len vtedy ak ho nemôže predložiť navrhovateľ, pretože ním nedisponuje alebo ho nemôže získať. V súdnej veci tomu tak nie je, z vlastnej činnosti súd nemohol zistiť žiadne skutočnosti o tom, či zo strany navrhovateľa boli podané návrhy na predbežné prerokovanie, ďalšie upresňujúce výzvy by už boli porušením vyššie spomenutej zásady rovnosti. Rovnako platí, že sa nejedná o skutočnosť (konkrétne žiadosť o predbežné prerokovanie), ktorou by disponoval výhradne odporca, preto nie je povinný preukazovať tvrdenia protistrany - navrhovateľa (hoci s ohľadom na konečný dôsledok - postúpenie veci odporcovi - mohol tento postup zvážiť), už vôbec nie pod hrozbou sankcie. Zodpovedá síce pravde, že odporca podanie návrhu na predbežné prerokovanie nepopiera (rovnako ako ho nepotvrďuje), primárne však zo strany navrhovateľa jednoznačným spôsobom v tomto štádiu konania preukázané nebolo.

Nadväzne, z hľadiska potvrdenia napadnutého uznesenia bola zásadnou okolnosť, že prvostupňový súd sa po konštatovaní neunesenia dôkazného bremena navrhovateľom neobmedzil na zastavenie konanie (denegatio iustitiae), ale zvolil ako riešenie danej situácie postúpenie veci odporcovi. S ohľadom na garanciu zachovania účinkov spojených s podaním návrhu v takomto prípade (§ 104 ods. 1 veta druhá O.s.p.), možno považovať takýto postup za akceptovateľný.

Ako vecne správny krajský súd potvrdil aj súvisiaci výrok o trovách prvostupňového konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný, odporca si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd preto účastníkom (žiadnemu z nich) náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e** je odvolanie prípustné.